

ҮБҮЛҮӨЙҮНЭН КӨРДӨРӨР ҮЛЭБИТ ТҮМҮКТЭРЭ

Детсад сәбиадисейишэн Константиншөв Федот Алексеевич аналмышта. Тутууну оччотооңу "Якутсельстрой" Чурапчытаары учаастаа ыттар буолбута. Үлэни начальник Нелакиров Иван Мисайлович, прораб Макаров Петр Петрович, маастар Артемьев Иннокентий Семенович, биригэдьир Шадрия Семен Алексеевич баһыллан-көнүлээн ыттыгытара. Тутуааччылардан Лыттин Е.Н, Максимов Е.К, Портнягин Е, Никитов Н.Н, Пермяков И.Е, Платонов Н.С, Местников Н.В, Попов И.Е, сварщиктан Арснин Е.А, Иустинов И.К. үлэһэбиттэра. Объект алтыныны 22 күнүтэр комиссияда туттарыллыбыта.

мыта. Ово этни-сөөгөн сайыннарылыта, сым-
стыгыннаах ыарылылары утары профиле-
тической үлэлэргэ медисастар Кузнецова
Изабелла Георгиевна улахан болормоту-
ууран үлэлэбилэ. Децад базатыл тупсар-
рылыта тэрилталлары кытта үлэлэһигэ ба-
стакынан 1983 сыллаахха "Мемсовхоз-
сельстрой" начальнигы Д.Д.Батарина
кытта Валентина Николаевна дуоһуарда-
сылыта уонна материальной базаны тупсар-
рылыта араас камалару агарторор буолбу-
та.

1983-86 онд Иркутскийдаагь педягисти-
туту бугэрбиг Мачихова Надежда Василье-
вна сэбиэдиссийадыгьтэ. Кэсэ сэр доруу
буйаатын тулсарыгытэ, ордук огуру минхын
гэс бигэмээнхэс ахьмьлтээн хаачгыгы-
гытэ сүүрүн болхототолун уурбута, поварда-
рыгьтэ айнаа үөрөлтэн бэргэйтэ.

1987-95 онд Новгородова Анна Ванифатьевна сохиодиссэйдробита Кили үлэлээр юмшэригэр дөтөд материалнай базата эстетический ис-гас нэстүүгэ бишэрдэ түпсубута. Ол курдук, тусга музыханай уолна физкультурнай залхамыгта, боссейн туугуллубута, тусгай нэстүүлжэ зоналар бээр буолбутара. Таһында ош площадкalara огуруйа персонастары нан туолубута, оролор сыцар сөрдэрэ бөтөнхөмөгта. Тэриглэри юмта шөф тэийн үлэгэ күүсэ барбыта. Чурапчы таары эт-үүт юмбината араас тэрэжнэ нэргэ, үлэлэргэ күүс-көөм буолара. Төрөлүүтү юмта үлэ урдук таһынг тахсыбыта. Ороу эт-сөөн өтүгүн эрчийнэ этэ бэлааннах үлэ бэрара, үгүстүк ыары тайар оролорго анал груста аһьмьльыгта. Манна дорочуйн массаж, тьынын гомеостатика, дорубуйа ышьястары туһаны юмшэниек ыгыгышара.

Национальнaй концепцияны олоххо юуларияг үгүс орутлах үлэ барыта. Окурдук, илгэччи Флегонтова П.Х. "Ньургун Боогур" олонжону орулгорт анзаан сэнэриймдaан туруорбутун "Юнеско" тэрэһинийнэн Америкaтан сылдыр ыалдыгтарбыт олус бeһирээн барыгтара. Тунсарай нeстүүлөх дeсaдга оройтун, республика да таһымнаах тэрэһиннэр, семинарлар, конкурстар мэдди ыгыгылаллар.

1995-2002 сс. коллективы Захарова

Сардана Миксайловна сайаан: үлдэлтгэлтэ
Бу сыйларга иигэр-үерэтэр үлэ сангалы
сайдыг суолдугар турбута. Улахан болгон
то иигэр-үерэтэр үлэ ис хоһоонун сайын
нарыйлаах үөрөх технологитыгаан саигар
дыга ууруллубута. Ол курдук, 1997 сыл
тан дөсдөд тусга суолун-котни, байга
сийрын булуурларга араас өрүттөөх үлэ
ыгыгылыгыта, сайынарыйлаах үөрөт
технологитыгаан баһылырга ИШКРО-та
Иванова Галина Васильевна ыһпыт 10
куунээх курса улахан тһүү буолбугу
Итинтан сыгтэргөн Л.А.Бенер "Развитие"
программатын сахалыг тыһиастаан олох
хоһиригэ уһуулан методика Дятч
ковская Галина Николаевна салалтатынан
элбэх үлэ ыгыгылыгыта.

лэр профессиональной таһымнара үрдүктүгү, "Развитие" ЛАВентер программатын сахалты тылбаастаан олохко юстицияны, дьярык сана тутулун оңорууну, сай-ыаннар эйгэни тарбияны чорботон били-тсөөбиттэ. 1999-2000 сыллаах үөрөх ды-лыттан научнай-практической үлэни саралаабыта. Ол курдук, "Культуротворче-ская модель сельского дошкольного центра развития ребенка" теманан улустары экспериментальнай площадка буолбуттут. Десад 5 сыллаары кэскилээх быһаани оһоһуллубута. Үлэ 3 хайысханын сүрүннөөмтө: орну сайыанары, иэти-уэни доруобуйа. Ити сыл "Здоровое по-коление "Кэсэи" дээн программаныт Саха Республикатын Гранны ылан, медицинский обородоомотон наараадала ммыһытат. Маны тэҥэ дэиэ кэргэни, оһоһоһуны кытта үлэ сүрүһүээн, Үөрөх министрестытын республикатаары быһастаһыһалар кыттан дэһиэм ылан, иэтиһи үлэбиттэр тейүү бу-олубта. Сардана Михайловна ордук иэтиһи-чилэр профессиональной таһымнара үрдүүрүтэр, хал буолбут педпсихической халыһытан тахсан сайыанарылаах үө-ротни технолоһытын баһыһыһаларыт үтү-өрүттээх үлэни ыһтарбыта.

2001-2002 үерэх дэвшилттан экспериментальной үлэбэтин салалар педагогической наука кандидата Михалева Ольга Иннокентьевна каммугуэн коллектив огуно илгэр-үөрөтөр үлэтинэн санга кэрдэе камнэ таараста. 2002-2003 сылтан уһууаа-мыг салаларчааһтынан РФ уопсай үөрэх-тэхиини Бочуоттаах үлэһитэ, Саха Республикаатын үөрэтириитин туйгуна, туйгуна категориялаах, 35 сыл педагогической ытаастаах, урукку кэмнэргэ "Кэсиги" детсада илгэччээһин ситиһиһээхтэ үлэ-эбэбэ Анастасия Афанасьевна Фомина-Григорьева үлэһитир. Кэни санга үлэри кыраат, "Саморазвитие педагога как условие культуротворчества в дошкольном детстве" дээн программаларытын салыһынан Москва куоракка "Эврика" үөрэтирии политехнический институттар (сал.А.И.Адамский) баран Федеральной экспериментальной площадкага кандидат статусунун көмүскүүрбүтүтөр плонсордары була охсуу, тэрийбэ курдук элпэтинэстэе үлэ үөһүтөр түспүтэ. Онгон да көктөр кэни, ханна да үлэ-эбэбэтин кэни, элпэти тыһылар турар, туруоруулаат соругун сэткһэр, салалар коллективтар үлэ табыгастаах усуллубуйатын тэрийэр дьоруудаах, үлэһиттэригэр истеге кыһам-ныһаах, салыһыһаах буолуу ситиһиһээх үлэ бөөр өттө буоларын өйдүүр мындыр салалараччы буолара. Ол да кэни бу кыһас көм кыһэр кэни салалар коллективна сорумэр ситиһиһээрдэннэ. Ол курдук, уһууаан 2003 сылта "Культуротворчество в дошкольном детстве" теманан республика-таары экспериментальной площадкага статусун ылбыта; 2004 сылта - Федеральной экспериментальной площадка (ФЭП) кан-дидата; 2005 сылта ФЭП статустанар; 2005 сылта РФ "Сыл бастаар уһууаана" ааты ылар; 2006, 2008 сылларга республикаагы экспериментальной площадкага билгэрэ-

нэр; 2002-2009 онуудад республикатаары педагогический даяарбичаларга иштэччилэр ситгиллээхтик кыгтыбыгтара; 2008-2009 онуудад саганы тэрийбшэ үлэтин ийин Саха Республикатын Президентин Гранзынан нэгурадаланар.

Унуйаанмытыгар нитээччилэр маастарыстыбалара үрдүүрүтэр сыылата быйааннаах үлэ барар. Ол түмүпүр үрдүк үөрэхтээх специалист аксаана 28%-тан 58%-га диэри уллатта. 2002 сылтан араас кээмэргэ 4 педагог Москвага "Эврика" авторской институтуна баран курстанан кэлбигтэра. Бу барыта методисттыг, туйгун катэгориялаах педагог, 1999 сылта республикатаагы "60 кыйыл көмүс уруок" номинацияга хаһаайыста, СР үөрөхритигини туйгуна Анна Афанасьевна Шарова кыйаһанмылаах, сатабыллаах үлэтин түмүтүнэн буолар. Коллективка билигин 19 педагог үлэлиир, кэбилэртэн 14-дэ бейтэс талан кыйылыт-тема-тынан бырайыак суруйган, программа, пособи-е суруйуутугар айымныылаахтык үлэлэ-илэр. Унуйаан билигин кээмэ 3 хайыска-нан үлэлиир. Олор маньыстар: "Открытая предметно-развивающая среда как основа формирования гражданского института родителей - партнеров образовательной деятельности", "Здоровье и физическая культура" блок уонна "Опорные навыки-группы сыһыаран итэргэс чутаһаһы".

Эздэрдэг мэддэг боловч булар бавй уолуттаах, айламылаахтыг үлэвэр педагогтарбытын кизин тутга аатгыбыгт: эксперименталтайн үлэбэтин тэрийснбигт, билэгтэ дэри салайсан кэлбигт, Айма, Чурагчы улуустарылар үөрэх, оройусеинары, отдэлгылар (салалтылар) методийнаан үлэ-дэбигт, уһуһаамыг 1997-2003 сылларга методийа, РФ үөрэжиритин туйгуна, педагогическай үлэ ветерана, методист-итгэзчи, туйгун категориялаах педагог, этнопедагог Дыгэюскал Галыа Николаевна; СР үөрэжиритин туйгуна, Россия профсоюзнай хамсааһынын 100 сыла мэткэл хаһаайката, уһуһаан профкомун председателэ Константинова Тамира Григорьевна; педагогическай үлэ ветерана, СР үөрэжиритин туйгуна Алексеева Анастасия Прокопьевна; 20-гэн тахса сыл ыктаастаах туйгун категориялаах итгэзчин Маркова Марфа Еремеевна; 20-гэн тахса сыл ыктаастаах үрдүк категориялаах итгэзчи: Сысолитина Оксана Ивановичевна. Үрдүк категориялаах, эдэр, иккүлүлүк педагогтарбытылар Минарова Пелагея Егоровна, Захарова Ньургуйаана Алексеевна, Беляева Айталина Афанасьевна, Дьячковский Николай Семеновича итгэжигин эрэлбигт улахан Чурагчы улуһун үөрэжир управлениетын оскуолада иккүрүн итгэжигин саастаах оворлорун отдэлын начальнига. Окончила Маргарита Прокопьевна, методист Капрельева Алгоныа Семеновна быһаччы салалталарынан, быһааннаах, систимнээх үлэдэригэин иккэр-сайыһынар үлэбигт иккүт, диктегит, сайда туурирлар итгэжигин; үлэбигт иккүт быһааннаахтыг.

ГНДЬЯЧКОВСКАЯ,
1997-2003 гг. учебная методика.

Алтар сурулуп эгилер санаа
редакция паныштыгыр менден сый
түбәһәр булалбай. Сурулуп
мәһәлләр чакылар
күрдә-мәһәлләр эгилер менен
алтар түс байла сый.